

POSTANOWIENIE

Dnia 29 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Elżbieta Karska

w sprawie ze skarg G. K., K. K., T. K.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach w sprawie o sygn.
I ACa 2658/22,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Katowicach
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 29 maja 2024 r.,

oddala skargę.

Tomasz Demendecki Janusz Niczyporuk Elżbieta Karska

UZASADNIENIE

G. K., K. K. oraz T. K. (dalej: „skarżący”) reprezentowani przez pełnomocnika
radcę prawnego W. B. w skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania
sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki z 24 stycznia 2024 r.
(data stempla pocztowego) wnieśli o:

1. stwierdzenie, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach
w sprawie prowadzonej pod sygnaturą I ACa 2658/22 nastąpiła
przewlekłość postępowania,

2. na podstawie art. 6 ust. 3 w zw. z art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725 z późn. zm.; dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”), wydanie Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach zalecenia podjęcia nie później niż w terminie dwóch tygodni od dnia zwrotu akt sprawy odpowiednich czynności, w szczególności poprzez wydanie zarządzenia o wyznaczeniu terminu rozprawy oraz podjęcie decyzji co do wniosków dowodowych,
3. na podstawie art. 6 ust. 3 w zw. z art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania przyznanie od Skarbu Państwa Sądu Apelacyjnego w Katowicach na rzecz każdego ze skarżących kwot po 7000 zł (słownie: siedem tysięcy złotych 00/100),
4. zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Katowicach na rzecz skarżących kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych,
5. zwrot uiszczonej przez skarżących opłaty od skargi na przewlekłość postępowania, a to na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania.

W uzasadnieniu skargi na przewlekłość postępowania skarżący wyjaśnili, że pozwem z 28 października 2021 r. wnieśli o zasądzenie na ich rzecz od pozwanego Banku S.A. kwoty 55 550,49 zł oraz 24 429,03 CHF tytułem zwrotu nienależnie pobranych przez pozwanego rat kapitałowo-odsetkowych w wyższej wysokości, niż rzeczywiście powodowie powinni byli spłacić w okresie od 30 kwietnia 2007 r. do 3 lutego 2021 r. Źródłem przysługującego roszczenia była umowa kredytu hipotecznego nr [...] z 23 marca 2007 r. oraz ustalenie nieistnienia pomiędzy skarżącymi stosunku prawnego kredytu wynikającego z umowy kredytu nr [...]1 z 23 marca 2007 r. W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości. W dniu 11 lutego 2022 r. strona powodowa złożyła replikę na

odpowieź na pozew, w której odniosła się do zarzutów strony przeciwnej. W następstwie powyższego, 11 maja 2023 r. odbyła się rozprawa, na której skarżący zostali przesłuchani, a następnie zostało wykonane zobowiązanie do złożenia ostatecznego stanowiska w sprawie (25 maja 2022 r.). Następnie, 30 sierpnia 2022 r. Sąd Okręgowy w Katowicach na posiedzeniu niejawnym wydał wyrok, w którym orzekł między innymi, że umowa o kredyt hipoteczny z 23 marca 2007 r. nr [...] zawarta między skarżącymi, a pozwanym Bankiem Spółką Akcyjną w W. jest nieważna. Sąd Okręgowy w Katowicach zasądził nadto od pozwanego Banku Spółki Akcyjnej w W. na rzecz skarżących łącznie kwotę 55 550,49 zł (pięćdziesiąt pięć tysięcy pięćset pięćdziesiąt złotych i czterdzieści dziewięć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie naliczanymi od 12 czerwca 2021 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 24 429,03 CHF (dwadzieścia cztery tysiące czterysta dwadzieścia dziewięć franków szwajcarskich i trzy centymy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie naliczanymi od dnia 12 czerwca 2021 r. do dnia zapłaty, zaś w pozostałym zakresie powództwo oddalił, zasądzając od pozwanego łącznie na rzecz skarżących kwotę 11 851 zł (jedenaście tysięcy osiemset pięćdziesiąt jeden złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach został zaskarżony apelacją pozwanego Banku Spółki Akcyjnej w W., której odpis został doręczony skarżącym 17 kwietnia 2023 r. Skarżący wnieśli odpowiedź na apelację pismem z 28 kwietnia 2023 r. Mając na uwadze fakt, że w sprawie od dnia złożenia odpowiedzi na apelację nie zostały podjęte żadne czynności, w szczególności nie został wyznaczony termin rozprawy apelacyjnej, skarżący uznali, że w przedmiotowej sprawie postępowanie trwa już 11 miesięcy, a Sąd Apelacyjny w Katowicach nie podjął decyzji co do przeprowadzenia dowodów wnioskowanych przez skarżących. Nie wyznaczono również terminu rozprawy apelacyjnej, przez co doszło do wielomiesięcznych beczynności związanych z nieprzeprowadzeniem podstawowych czynności zmierzających do rozstrzygnięcia sprawy. Tego typu wielomiesięczne okresy oczekiwania są nieuzasadnione stopniem skomplikowania sprawy, lecz organizacją pracy. Taki stan rzeczy niewątpliwie należy uznać za zwłokę w podejmowaniu czynności prowadzących do rozpoznania sprawy i wydania orzeczenia kończącego. Co równie warte podkreślenia,

skarżący swoim zachowaniem w żaden sposób nie przyczynili się do przedłużania postępowania.

W odpowiedzi na skargę Prezes Sądu Apelacyjnego w Katowicach wniósł o jej oddalenie. W uzasadnieniu wskazał, że wpływ apelacji do Sądu Apelacyjnego w Katowicach odnotowano na dzień 23 listopada 2022 r. W następstwie powyższego sprawa została ona zarejestrowana w repertorium ACa oraz w narzędziu informatycznym SLPS. Po wylosowaniu sędziego referenta akta przedłożono asystentowi sędziego w celu podjęcia czynności związanych z nadaniem biegu apelacji. Dnia 23 marca 2023 r. zarządzono doręczenie odpisu apelacji pełnomocnikowi skarżących, a 31 marca 2023 r. zawiadomiono pełnomocników stron postępowania o osobie sędziego referenta. Doręczenie odpisu apelacji nastąpiło 17 kwietnia 2023 r. Pełnomocnik skarżących wniósł odpowiedź na apelację 2 maja 2023 r. Apelację zakwalifikowano do rozpoznania na rozprawie. Od tego czasu sprawa oczekuje na wyznaczenie terminu rozprawy apelacyjnej. Termin rozprawy apelacyjnej zostanie wyznaczony zgodnie z § 79 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (tekst jedn. Dz.U. 2022, poz. 2514 ze zm.; dalej: „Regulamin”), wedle którego sprawy powinny być rozpoznawane według kolejności wpływu do danego referatu. Objęta skargą sprawa nie należy do kategorii spraw pilnych określonych w § 2 pkt. 5 Regulaminu, zatem brak jest podstaw do rozpoznania jej poza kolejnością wpływu wynikającą z wpływu do referatu sędziego sprawozdawcy. Przewidywany termin rozprawy apelacyjnej wynikający z kolejności wpływu do referatu sędziego sprawozdawcy to maj/czerwiec 2025 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne

dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Artykuł 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania doprecyzowuje, że przy badaniu tego, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie.

Ustawa o skardze na przewlekłość nie określa wyraźnie, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. Judykatura Sądu Najwyższego stoi na stanowisku, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można mówić z reguły w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 19 października 2017 r., III SPP 42/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18; z 3 grudnia 2019 r., I NSP 160/19; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Ten utrwalony standard orzecniczy wyznacza swoiste domniemanie co do zaistnienia przewlekłości postępowania lub braku tejże. Sąd Najwyższy zwracał jednak uwagę, że nieuprawniona jest teza, iż przekroczenie okresu 12 miesięcy trwania postępowania oznacza automatycznie wystąpienie stanu przewlekłości, bez względu na okoliczności danej sprawy, a oceniając czy w danej sprawie mamy do czynienia z przewlekłością postępowania należy brać pod uwagę kryteria określone w art. 2 tej ustawy, zgodnie z którymi dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania nie ocenia się w sposób mechaniczny, lecz w każdej sprawie indywidualnie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r.,

I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Podobnie przesłanki stwierdzenia przewlekłości postępowania określa ETPC, który ocenia, czy przewlekłość postępowania jest nieuzasadniona, w świetle szczególnych warunków sprawy i przy uwzględnieniu takich kryteriów, jak skomplikowanie (stopień złożoności) sprawy, zachowanie stron i organów prowadzących sprawę oraz znaczenia materii objętej skargą (wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka: z 21 września 2000 r., skarga nr 33082/96, w sprawie Wojnowicz przeciwko Polsce; z 4 kwietnia 2000 r., skarga nr 38670/97, w sprawie Dewicka przeciwko Polsce; z 26 października 2000 r., skarga nr 25693/94, w sprawie Sobczyk przeciwko Polsce; z 26 lipca 2001 r., skarga nr 29691/96, w sprawie Jedamski przeciwko Polsce; z 14 stycznia 2003 r., skarga nr 39505/98, w sprawie W.M. przeciwko Polsce; zob. też M.A. Nowicki, Europejski Trybunał Praw Człowieka – orzecznictwo, *Tom I – Prawo do rzetelnego procesu sądowego*, Kraków 2001, s. 46 i n. oraz powołane tam orzecznictwo tego Trybunału, a także postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Utrwalone orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka uznaje przy tym, że sprawa jest prowadzona przewlekłe, jeżeli trwa dłużej niż trzy lata w jednej instancji (zob. np. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 10 lipca 1984 r. w sprawie Guincho przeciwko Portugalii, skarga nr 8990/80), a w dwóch instancjach powyżej pięciu lat (zob. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 7 lutego 2006 r. w sprawie Donnadieu przeciwko Francji, skarga nr 19249/02). Opóźnienie zaistniałe w trakcie jednej z faz postępowania jest dopuszczalne, pod warunkiem, że łączny czas trwania postępowania nie jest nadmiernie długi (wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 8 grudnia 1983 r. w sprawie Pretto i inni v. Włochy; skarga nr 7984/77, zob. też postanowienia Sądu Najwyższego: z 4 stycznia 2023 r., I NSP 294/22; z 10 maja 2023 r., I NSP 35/23).

Przyjmując powyższy pogląd za własny, Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie stwierdza, że całościowa ocena analizowanego postępowania nie pozwala na przyjęcie, że jest ono prowadzone przewlekłe. Zauważyć należy, że istotnie czas liczony od momentu przygotowania apelacji

pozwanego Banku Spółki Akcyjnej w W. do rozpoznania przez Sąd Apelacyjny w Katowicach (tj. od momentu doręczenia odpisu apelacji skarżącym i wniesienia przez nich odpowiedzi na apelację, co miało miejsce 2 maja 2023 r.), do wniesienia skargi na przewlekłość postępowania (24 stycznia 2024 r.) to około 9 miesięcy.

Biorąc pod uwagę powyższe brak jest w ocenie Sądu Najwyższego podstaw do stwierdzenia w sprawie przewlekłości postępowania. Utrwalone orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka uznaje przecież, że sprawa jest prowadzona przewlekłe, jeżeli trwa dłużej niż trzy lata w jednej instancji (zob. np. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 10 lipca 1984 r. w sprawie *Guincho przeciwko Portugalii*, skarga nr 8990/80), a w dwóch instancjach powyżej pięciu lat (zob. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 7 lutego 2006 r. w sprawie *Donnadieu przeciwko Francji*, skarga nr 19249/02). Opóźnienie zaistniałe w trakcie jednej z faz postępowania jest dopuszczalne, pod warunkiem, że łączny czas trwania postępowania nie jest nadmiernie długi (wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 8 grudnia 1983 r. w sprawie *Pretto i inni v. Włochy*; skarga nr 7984/77). Przedmiotowa sprawa w pierwszej instancji, zasadniczo nie trwała dłużej niż dwa lata. Nie upłynął również pięcioletni okres rozpoznawania sprawy w dwóch instancjach. Z tych wszystkich względów nie sposób uznać, aby czas postępowania w sprawie I ACa 2658/22 był zbyt długi, a w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach doszło do przewlekłości postępowania.

W powyższych okolicznościach Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że nieuzasadnione jest stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, a zatem także wydanie Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach odpowiednich zaleceń i przyznanie skarżącej odpowiedniej sumy pieniężnej, albowiem oceniając indywidualnie w sprawie ogólny czas trwania postępowania nie był on nadmiernie długi.

Z tych wszystkich względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania orzekł jak w sentencji postanowienia, oddalając skargę.

Tomasz Demendecki Janusz Niczyporuk Elżbieta Karska

[SOP]

[ms]